

PROGRAM ROZVOJE ÚSTECKÉHO KRAJE

C. IMPLEMENTAČNÍ ČÁST

Zpracovatel: SPF Group, v.o.s.
Masarykova 129/106
400 01 Ústí nad Labem

Datum: červen 2013

OBSAH

Obsah.....	2
1 Úvod.....	3
2 Projektový cyklus a akční plán	4
2.1 Akční plán	4
2.2 Projektový cyklus – doporučení pro realizaci projektových záměrů.....	4
3 Plánovací cyklus – návrh realizace a monitoringu PRÚK.....	8
3.1 Rozdělení kompetencí.....	8
3.2 Hodnocení a monitoring PRÚK.....	9
3.3 Oblasti vhodné pro realizaci územně či tematicky integrovaných řešení.....	13
3.4 Networking a partnerství při implementaci PRÚK	14
3.5 Finanční zdroje	14
3.6 Aktualizace PRÚK.....	15
3.7 Vazba PRÚK na další krajské koncepce.....	16

1 ÚVOD

Implementační část představuje popis přístupů a postupů, které umožní úspěšně zrealizovat priority a opatření, které jsou definované v návrhové části. Implementační část zahrnuje především návrh projektového cyklu daného 1-2letým akčním plánem, tedy seznamem významných projektových záměrů určených k realizaci v letech 2014-15 (s následnou každoroční aktualizací), a cyklu plánovacího, tedy návrhu realizace a monitoringu PRÚK a také vymezení vzájemné pozice PRÚK a dalších koncepčních dokumentů Ústeckého kraje.

Akční plán zahrnuje projektové záměry celokrajského významu, které jsou klasifikovány podle několika hledisek. Předpokládá se průběžná aktualizace akčního plánu v cca 0,5-1letých intervalech. Akční plán může být doplněn o případné nové projektové záměry a mohou z něj být naopak vyřazeny záměry, které jsou buď splněné, nebo bude rozhodnuto od jejich přípravy a realizace upustit. Jednotlivé projektové záměry přispívají k naplnění některého z opatření návrhové části (části B) PRÚK. Návrhová část tedy tvoří ve střednědobém horizontu v zásadě neměnný „skelet“ PRÚK, který je podkladem pro tvorbu a aktualizaci akčního plánu. Ten je naopak třeba chápat spíše jako průběžně aktualizovaný nástroj, jak PRÚK a jeho priority a opatření reálně naplnit.

Návrh realizace plánovacího cyklu zahrnuje popis základního procesního schématu realizace, včetně rozdělení kompetencí mezi jednotlivé subjekty, zapojení veřejnosti, návrhu soustavy monitorovacích indikátorů a v obecné rovině také identifikace možných finančních zdrojů pro realizaci strategie.

2 PROJEKTOVÝ CYKLUS A AKČNÍ PLÁN

Návrh projektového cyklu obsahuje jednak charakteristiku akčního plánu, a jednak popis samotného projektového cyklu a jeho fází.

2.1 AKČNÍ PLÁN

Akční plán bezprostředně navazuje na návrhovou část a tvoří nástroj jejího plnění v krátkodobém horizontu. Součástí akčního plánu jsou ty strategické projektové záměry s celokrajským dopadem, které mají nejvyšší časovou prioritu realizace. Projektovými záměry se rozumí investiční nebo neinvestiční projektové záměry či systémové změny ve veřejné správě, které mají zásadní význam s dopadem na velkou část území, obyvatel či subjektů v Ústeckém kraji. Výčet záměrů v akčním plánu je indikativní a během implementace PRÚK se předpokládá průběžná aktualizace seznamu dle průběžného generování nových záměrů a jejich plnění, případně zamítnutí. Seznam záměrů tedy není konečný ani závazný, na rozdíl od strategické části PRÚK, která tvoří základní rámec k formulaci dalších jednotlivých stávajících i v budoucnu identifikovaných záměrů.

Akční plán obsahuje podrobnější informace o jednotlivých záměrech a je zpracován jako „databáze projektů“. Struktura informací o jednotlivých záměrech má tuto podobu:

- číslo záměru vyjadřující také příslušnost k opatření;
- název projektového záměru;
- období realizace (zahrnutý jsou ty záměry, u nichž se předpokládá alespoň zahájení realizace v letech 2014-15);
- přibližné náklady na přípravu a realizaci záměru
- předpokládané finanční zdroje (krajské, obecní, státní, evropské, ostatní);
- nositel záměru (tj. garant záměru zajišťující přípravu a realizaci záměru);
- další zapojené subjekty.

Vlastní databáze projektů jako „proměnlivý“ (tedy průběžně aktualizovaný) výstup je zpracována mimo samotný dokument PRÚK. Akční plán je bezprostředně vázán na přípravu rozpočtu Ústeckého kraje a na jeho jednoletý cyklus. Každoročně v období březen – červen je zpracováván rozpočtový výhled jako rámec pro jednotlivé odbory KÚ Ústeckého kraje. V návaznosti na to bude v období červen – září jednotlivými odbory zpracován návrh záměrů pro další verzi akčního plánu (tj. verzi pro příští 1-2 roky) a jejich přesnější specifikace. Akční plán bude dodán v tabulkové podobě ekonomickému odboru KÚ Ústeckého kraje jako závazný, nezbytný podklad pro sestavení rozpočtu na další rok.

2.2 PROJEKTOVÝ CYKLUS – DOPORUČENÍ PRO REALIZACI PROJEKTOVÝCH ZÁMĚRŮ

Zatímco obecnější dokument PRÚK definuje budoucí rozvoj kraje především na úrovni vize, priorit a opatření, tedy jeden plánovací cyklus rozvoje ÚK příprava, realizace akčního plánu bude řešena v rámci cyklu projektového. Předpokladem pro úspěšnou realizaci jednotlivých projektových záměrů

je systém projektového řízení na krajském úřadě. Systém definuje proces identifikace, hodnocení a schvalování projektů pro podporu v rámci i PRÚK a vymezuje kompetence a úkoly příslušných orgánů kraje. Následující text představuje procesní doporučení pro realizaci akčního plánu i celého PRÚK.

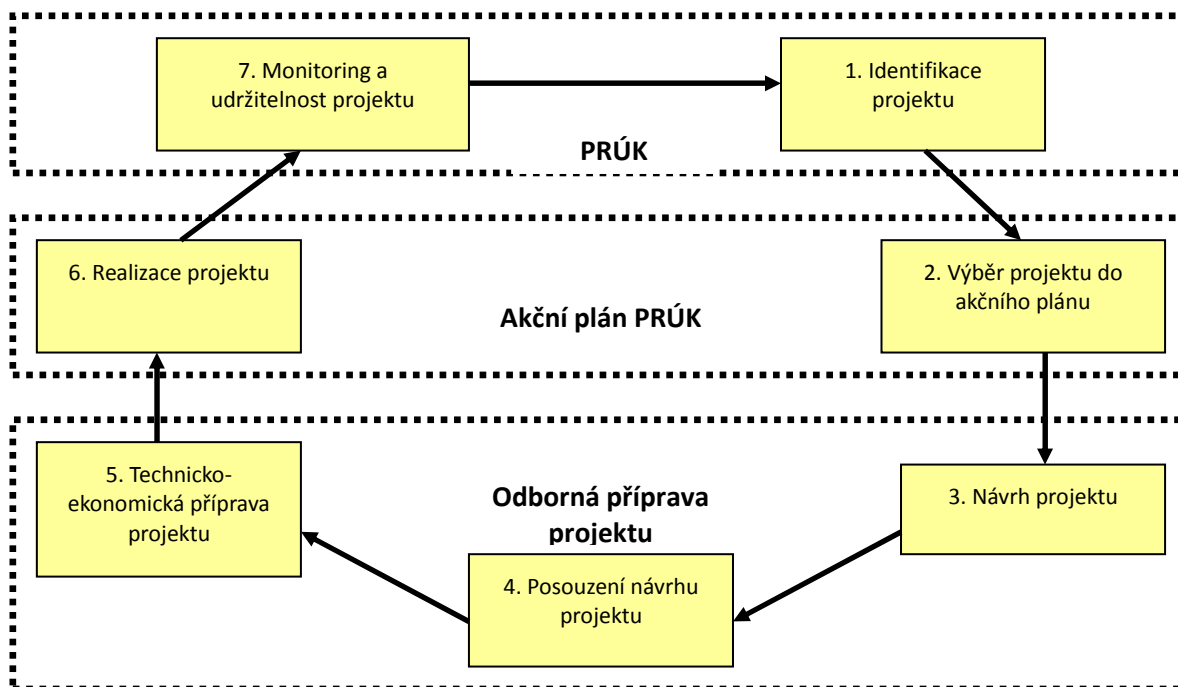
Návrh systému projektového řízení vychází z následujících principů:

- **Cyklický charakter projektového řízení:** Implementace projektů předpokládá cyklický charakter předkládání a schvalování projektů pro podporu ze strany kraje. V souladu s délkou rozpočtového cyklu je základní cyklus schvalování projektů 1 rok.
- **Jednoduchost procedur a transparentnost systému:** Systém projektového řízení musí být jednoduchý a transparentní pro všechny dotčené subjekty – volené i výkonné orgány kraje i další subjekty. Cílem je vytvoření efektivního systému, který nebude vytvářet vysoké nároky na zdroje kraje (finanční, personální, časové) a zároveň bude garantovat transparentní podporu.
- **Využití existující organizační struktury:** Systém projektového řízení v maximální možné míře využije existující organizační strukturu Ústeckého kraje a krajského úřadu.

Implementační cyklus přípravy a realizace jednotlivých projektů je rozdělen do 7 základních kroků:

1. Identifikace projektu
2. Výběr projektu do akčního plánu PRÚK
3. Návrh projektu
4. Posouzení návrhu projektu
5. Technicko-ekonomická příprava projektu (vč. případné žádosti o podporu)
6. Realizace projektu
7. Monitoring a udržitelnost výstupů projektu

Obrázek 1: Implementační cyklus

Logiku implementačního cyklu ilustruje výše uvedené schéma. Předpokládá se, že jednotlivé kroky implementačního cyklu budou pro každý projekt schvalovány nebo zadávány vždy 1x ročně ve vazbě na přípravu rozpočtového výhledu a rozpočtů Ústeckého kraje. Záležitosti týkající se přípravy a realizace jednotlivých projektů mohou být realizovány i častěji, a to na jednáních Komise regionálního rozvoje a cestovního ruchu Rady ÚK.

Implementační cyklus lze v souladu s uvedeným schématem rozdělit na několik dílčích procesů:

- projektový cyklus,
- cyklus práce s akčním plánem.

Projektový cyklus začíná vytvořením ideového záměru projektu některým z odborů KÚ ÚK. Odbor zpracuje projektový záměr v předem nastavené struktuře informací. Projektový záměr zkonzultuje (odsouhlasí) s Odborem regionálního rozvoje KÚ ÚK (soulad s PRÚK) a s příslušným příkazcem z hlediska disponibilních finančních zdrojů na realizaci projektu (soulad s rozpočtem nebo rozpočtovým výhledem). Je-li záměr odsouhlasen Odborem regionálního rozvoje KÚ ÚK, je následně jeho prostřednictvím předložen Komisi regionálního rozvoje a cestovního ruchu Rady ÚK a s jejím doporučením předložen ke schválení Radě ÚK. Pokud je projekt schválen, může odbor pokračovat v přípravě a následně realizaci. Po ukončení realizace by měl být projekt vyhodnocen z hlediska plnění cílů PRÚK (příslušného opatření).

Akční plán bude zpracovávat Odbor regionálního rozvoje KÚ ÚK z podkladů předávaných jednotlivými odbory (projekty v realizaci a schválené projektové záměry). Průběžná aktualizace akčního plánu (vyřazování dokončených nebo zamítnutých projektů, doplňování nových) se projedná s ekonomickým odborem a schválí v Komisi regionálního rozvoje a cestovního ruchu Rady ÚK a následně přímo v Radě ÚK.

Jednotlivé kroky projektového cyklu jsou blíže popsány níže.

IDENTIFIKACE PROJEKTU

V prvním kroku je některým z odborů KÚ ÚK vytvořen ideový záměr projektu a je zpracován jeho popis v jednotné struktuře. Součástí je především identifikace finanční náročnosti, obsahového zaměření a možného garanta a předkladatele projektu. Projekty aktuálně obsažené v akčním plánu PRÚK již procesem identifikace prošly, mohou však být identifikovány záměry další.

VÝBĚR PROJEKTU DO AKČNÍHO PLÁNU

Má-li rozvojový projekt/intervence získat podporu a plné nebo částečné financování ze strany kraje, je nezbytné, aby splňoval tři zásadní kritéria:

1. Musí naplňovat jeden nebo více cílů PRÚK (resp. rovněž nadřazené SUR ÚK) a přispívat k naplňování jeho vize.
2. Musí být financovatelný, tj. splňovat formální i obsahové podmínky pro využití zdrojů z rozpočtu kraje nebo jiných zdrojů. Musí být známé prostředky, které budou využity na projekt nebo alespoň na projektovou dokumentaci. Výhodu mají projekty, kde existuje možnost spolufinancování z externích zdrojů. Součástí této etapy je tedy také identifikace možností externího spolufinancování projektu.
3. Musí projít závazným procesem pro přípravu a realizaci rozvojových projektů.

NÁVRH PROJEKTU

Garant projektu (některý z odborů KÚ ÚK) pověřený Komisí regionálního rozvoje a cestovního ruchu Rady ÚK sestaví tzv. projektový list, který obsahuje podrobnější informace o projektu a mj. definuje rámcové technické či obsahové řešení a rozpočet. Součástí návrhu významnějších projektů by mělo být také uspořádání veřejného projednání, kde bude mít každý účastník možnost vyjádřit se k obsahové stránce projektu, a interní vyhodnocení vlivu záměru na životní prostředí. Náměty ze strany veřejnosti následně může garant zařadit do návrhu projektu. Některé projektové záměry již mohou mít podrobnější návrh zpracovaný z dřívějšího – v takovém případě je fáze návrhu u těchto projektů samozřejmě splněna předem.

POSOUZENÍ NÁVRHU PROJEKTU

Výběr projektů do akčního plánu PRÚK konzultuje Odbor regionálního rozvoje KÚ ÚK a schvaluje Komise regionálního rozvoje a cestovního ruchu Rady ÚK a následně Rada ÚK. Na základě připomínek Odboru regionálního rozvoje, případně Komise regionálního rozvoje a cestovního ruchu Rady ÚK nebo Rady ÚK může být návrh projektu upraven nebo přepracován. K přípravě projektu může být přizván externí dodavatel (např. pro zpracování projektové dokumentace, studie proveditelnosti apod.). Finální verze návrhu projektu je předložena k posouzení vedení kraje. Výsledkem tohoto hodnocení je schválení nebo neschválení projektu/intervence.

TECHNICKO-EKONOMICKÁ PŘÍPRAVA PROJEKTU (VČ. PŘÍPADNÉ ŽÁDOSTI O PODPORU)

Tento krok je relevantní pouze u velkých investičních a neinvestičních projektů nebo u projektů žádající o podporu z vnějších zdrojů, např. strukturálních fondů U. Tyto projekty zpravidla vyžadují zpracování relativně rozsáhlé technicko-ekonomické dokumentace s nezanedbatelnými finančními náklady (studie proveditelnosti, analýza nákladů a přínosů, posouzení dopadu projektu na životní prostředí atp.). Podpora projektů, které předpokládají čerpání prostředků z vnějších fondů, je v další fázi podmíněna schválením projektu ze strany řídicích struktur příslušného operačního programu. Technicko-ekonomická příprava projektu je úkolem garanta, tedy věcně příslušného odboru KÚ ÚK.

REALIZACE PROJEKTU

Schválené projekty jsou realizovány v souladu s projektovou dokumentací. Za realizaci odpovídá jmenovaný garant projektu. Součástí realizace je plnění informační povinnosti vůči poskytovatelům zdrojů. Výstupem je realizovaný projekt.

MONITORING A UDRŽITELNOST VÝSTUPŮ PROJEKTU

Garant projektu předkládá Komisi regionálního rozvoje a cestovního ruchu Rady ÚK zprávy o průběhu realizace projektu, včetně informací o nápravných či preventivních opatřeních. V případě spolufinancování projektů z externích zdrojů je třeba ze strany žadatele rovněž průběžně zpracovávat monitorovací zprávy dle podmínek příslušného poskytovatele zdrojů. Zásadní je zejména udržitelnost (tj. dlouhodobost provozování) výstupů projektu. V případě projektů spolufinancovaných ze SF EU je minimální udržitelnost výstupů projektu stanovena na 5 let. Je vhodné po stejnou dobu sledovat udržitelnost výsledků také u ostatních projektů, které nevyužívají spolufinancování ze SF EU.

Současně probíhá monitoring toho, jak dané projekty přispívají k naplnění cílů PRÚK a jak realizace PRÚK pokročila (které projekty jsou v jaké fázi projektového cyklu). Výsledky monitoringu slouží jako podklad pro monitoring a aktualizaci PRÚK a identifikaci dalších projektů nebo intervencí, čímž se dostáváme opět na začátek projektového cyklu.

3 PLÁNOVACÍ CYKLUS – NÁVRH REALIZACE A MONITORINGU PRÚK

PRÚK 2020 je připraven pro období 7 let, tedy pro období 2014 – 2020. Horizont roku 2020 byl zvolen z důvodu časového souladu s koncem příštího programovacího období kohezní politiky EU, které je vymezeno roky 2014–2020 (dalším důvodem zpracování PRÚK bylo zastarávání jeho předchozí verze).

Po schválení dokumentu PRÚK je nezbytné zajistit tyto hlavní procesy jeho realizace:

- rozdělení kompetencí při implementaci dokumentu PRÚK mezi orgány kraje a krajského úřadu (viz kapitola 3.1),
- vyhodnocování a monitoring realizace PRÚK s využitím monitorovacích indikátorů (viz kapitola 3.2),
- návrh oblastí vhodných pro územně či tematicky integrované řešení (viz kapitola 3.3),
- zapojení partnerů a veřejnosti do procesu implementace PRÚK (viz kapitola 3.4),
- finanční zdroje a průběžné hledání vhodných finančních zdrojů pro realizaci jednotlivých opatření a projektů vč. postupně upřesňované podoby kohezní politiky EU pro období 2014-2020 (viz kapitola 3.5),
- aktualizace PRÚK 2020 a příprava nového PRÚK (viz kapitola 3.6),
- vazba PRÚK na další strategické dokumenty kraje (viz kapitola 3.7).

3.1 ROZDĚLENÍ KOMPETENCÍ

Strategická část PRÚK byla připravena s ohledem na kompetence a možnosti kraje, které jsou často výrazně menší (omezenější) než skutečné potřeby kraje. Z tohoto důvodu zahrnuje PRÚK různé typy intervencí (přímé a nepřímé), jejichž realizace vyžaduje odlišný přístup. Realizace tak komplexního dokumentu, jakým je PRÚK, předpokládá součinnost a praktické naplnění principu partnerství mezi jednotlivými subjekty působícími v Ústeckém kraji. V zásadě platí, že za realizaci PRÚK odpovídají následující subjekty:

- orgány Ústeckého kraje jako politického subjektu rozhodujícího o aktivitách a intervencích kraje a schvalující jednotlivé aktivity a intervence,
- řídicí skupina PRÚK (optimálně Komise pro regionální rozvoj a cestovní ruch Rady ÚK, variantně stávající řídicí skupina pro přípravu PRÚK),
- Odbor regionálního rozvoje KÚ Ústeckého kraje jako subjekt realizující administraci PRÚK a případně i část intervencí navržených a/nebo schválených vedením kraje,
- participující subjekty (odlišné pro každé opatření) a garanti jednotlivých strategických projektových záměrů (vč. jiných odborů KÚ Ústeckého kraje).

Komise regionálního rozvoje a cestovního ruchu Rady ÚK (variantně řídicí skupina) představuje hlavní operativní úroveň realizace PRÚK. Vůči orgánům kraje má doporučující hlas. Úkolem řídicí skupiny (Komise RR a CR Rady ÚK) je průběžný monitoring plnění PRÚK, zadávání úkolů (resp. doporučení) a kontrola jejich plnění. Z těchto důvodů by v řídicí skupině měl být zástupce vedení kraje (příslušný radní) a zástupci Odboru regionálního rozvoje a dalších odborů ÚK, doplnění o vybrané osoby z řad

místní správy, podnikatelského a neziskového sektoru apod. Řídící skupina (Komise RR a CR Rady ÚK) se bude ve věcech PRÚK scházet 3-4x ročně a náplní její činnosti bude (ve formě doporučení):

- kontrola plnění realizace PRÚK (vč. plnění indikátorů),
- aktualizace akčního plánu (vyřazení splněných nebo zamítnutých projektů a doplnění nových),
- komunikace s odbory KÚ ÚK, nositeli projektových záměrů atd.

Odbor regionálního rozvoje KÚ Ústeckého kraje je subjektem zajišťujícím v první řadě administraci PRÚK. Úkolem Odboru je především řízení procesu realizace PRÚK na úrovni celé strategie a průběžný monitoring plnění PRÚK, a dále pak monitoring možností financování projektů z externích zdrojů, zejména ze strukturálních fondů EU. Na základě námětů a rozhodnutí vedení kraje může Odbor regionálního rozvoje též realizovat přípravu a realizaci některých projektů a akcí, stejně jako další odbory Ústeckého kraje či participující subjekty. Přípravou projektů se rozumí jejich rozpracování po odborné stránce (technické náležitosti, rozpočet apod.). Participující subjekty a garanti jednotlivých strategických projektových záměrů odpovídají na základě pověření ze strany kraje za realizaci vybraných projektů a akcí.

3.2 HODNOCENÍ A MONITORING PRÚK

Monitoring PRÚK představuje nezbytný nástroj pro ověření, zda a jak jsou cíle stanovené v PRÚK plněny. Jako základ monitoringu plnění cílů PRÚK byla zvolena indikátorová metoda, která pomocí předem zvolených ukazatelů hodnotí změnu dosaženou v průběhu implementace PRÚK, a tedy i úspěšnost dokumentu. Tato metoda je v současné době standardně využívána v koncepčních dokumentech na krajské i národní úrovni a také v implementačních dokumentech (např. v operačních programech pro implementaci kohezní politiky EU). Níže uvedený popis monitoringu zahrnuje zdůvodnění volby úrovně jednotlivých monitorovacích ukazatelů, zdroj dat, frekvenci a způsob měření a následně rovněž tabulkový přehled navržené sady ukazatelů.

3.2.1 ÚROVNĚ UKAZATELŮ

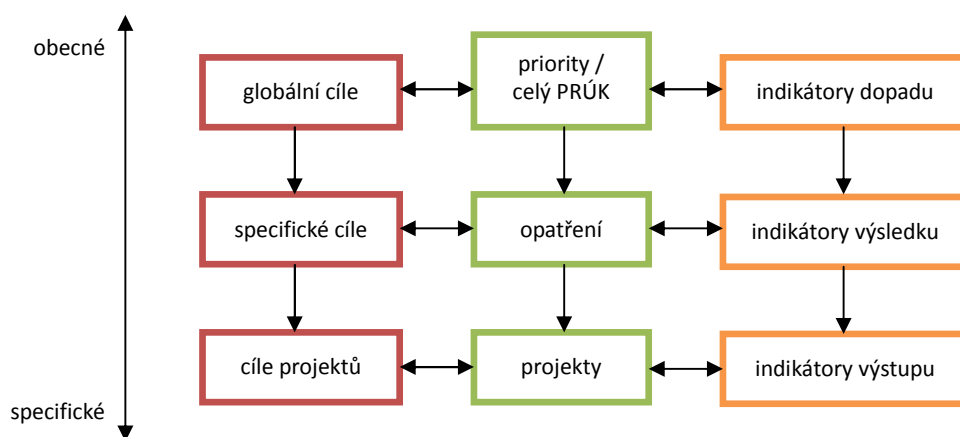
Soustava cílů PRÚK je v této kapitole doplněna souborem ukazatelů na třech úrovních. První z nich je úroveň aktivit, která je dostatečně konkrétní pro formulaci ukazatelů *výstupu* poskytujících poměrně věrohodnou informaci o jejich plnění. Úroveň *výsledku* odpovídá úrovni opatření (resp. plnění jejich cílů), je obecnější a zajišťuje, aby se soustava ukazatelů neskládala jen z konkrétních ukazatelů výstupu. Třetí monitorovanou úrovní je úroveň cílů jednotlivých priorit, resp. celého PRÚK. Na této úrovni mohou být monitorovány obecnější a komplexnější *dopady* PRÚK. Logiku vazby indikátorů na návrhovou část a cíle PRÚK ilustrují tabulka i schéma uvedené níže.

Jednotlivé úrovně ukazatelů je možné definovat takto:

- Ukazatel výstupu = ukazatel bezprostředního a okamžitého účinku přímo souvisejícího s realizací jednoho nebo několika málo projektů. Zpravidla je charakterizován absolutním vyjádřením počtu fyzických nebo peněžních jednotek (počet zapojených osob či organizací, délka zrekonstruovaných silnic, plocha zrevitalizovaného území, objem investovaných prostředků apod.), přičemž výchozí hodnotou indikátoru může být i nula. V dokumentu PRÚK jsou indikátory výstupu uvedeny pouze v návrhové části PRÚK, a to v podobě doporučeného „zásobníku indikátorů“, z nichž je možné vybrat ty, které budou aktuální vzhledem k zaměření realizovaných projektů a intervencí.

- Ukazatel výsledku = ukazatel zprostředkovaného účinku či změny vyvolané realizací větší skupiny projektů nebo jednoho či několika málo opatření. K tomuto účinku či změně dochází s určitým časovým posunem. Zpravidla je charakterizován absolutním či relativním počtem, příp. indexem (tj. podílem dvou různých veličin) s nenulovou výchozí hodnotou. Poskytuje informaci např. o chování, kapacitě nebo výkonnosti beneficentů. Ukazatele výsledku jsou uvedeny jednak u jednotlivých opatření návrhové části, a jednak v dalším textu části implementační, a to včetně zdrojů dat, z nichž je možné tyto hodnoty zjišťovat.
- Ukazatel dopadu = ukazatel obecného účinku či změny vyvolané realizací skupiny většího počtu opatření, příp. celé strategie. Účinek či změna nastupuje obvykle v delší časové prodlevě od vlastní realizace opatření, přičemž charakteristické je, že se uplatňuje také vliv jiných (vnějších) faktorů. Zpravidla je charakterizován relativním počtem nebo indexem s nenulovou výchozí hodnotou. Poskytuje informaci o širší změně v regionu. Ukazatele dopadu jsou uvedeny jednak v návrhové části, a jednak v dalším textu části implementační, a to včetně výchozích hodnot a zdrojů dat, z nichž je možné tyto hodnoty zjišťovat.

Obrázek 2: Logika vazby monitorovacích ukazatelů na cíle PRÚK

3.2.2 ZDROJE DAT, ZPŮSOB MĚŘENÍ A PRÁCE S UKAZATELI

Ve vztahu k nutnosti zajištění dat pro monitoring realizace PRÚK je třeba setrvat na průběžném zajišťování informací prostřednictvím dostupných statistických dat i s využitím odborných studií, analýz a průzkumů. Již v současné době má kraj zkušenost se zpracováváním takových studií, které svým obsahovým zaměřením, použitou metodikou apod. vytvářejí kvalitní informační základnu pro rozhodování o zaměření krajské politiky (např. sektorové strategie) a poskytují informace pro monitoring prostřednictvím ukazatelů. Současně je vhodné zvážit zavedení pravidelných průzkumů mezi obyvateli, případně i mezi dalšími subjekty v Ústeckém kraji, které by umožňovaly monitorovat realizaci PRÚK především na úrovni dopadů, případně výsledků. Během implementačního období PRÚK by měly proběhnout alespoň 2 průzkumy, a to v roce 2014 (tedy na počátku období) a v letech 2019-20 (tedy na konci období s možností využít výsledky průzkumu při přípravě příští verze PRÚK). Metodami použitými při realizaci průzkumů mohou být řízené rozhovory, ankety, reprezentativní kvantitativní šetření spokojenosti či veřejného mínění apod. Průzkumy mohou přinést jiný, subjektivnější pohled na situaci Ústeckého kraje a plnění PRÚK. Současně mohou tyto průzkumy zkoumat i širší problematiku pro jiné účely než pro monitoring PRÚK. Na druhé straně musí být soustava ukazatelů srozumitelná a jednoduchá a nesmí vytvářet nadměrné požadavky v podobě nákladného a obtížného zajišťování dat.

Nezbytné je zajistit pomocí výše uvedených existujících zdrojů dat poskytujících informace pravidelně (každoročně publikované statistické zdroje, analýzy, studie, průzkumy) potřebná data ve vazbě na

konkrétní indikátory. I v případě masivního nasazení všech těchto zdrojů dat je zjevné, že navrženými ukazateli nelze měřit vše. V takovém případě by sada ukazatelů musela být mnohem rozsáhlejší, což by kladlo neúměrně velké nároky na jejich měření. Na hodnotu jednotlivých ukazatelů (zvláště ukazatelů dopadu) mají navíc vliv také vnější faktory, které nejsou ze strany Ústeckého kraje ani PRÚK ovlivnitelné. Vývoj hodnot jednotlivých ukazatelů má sloužit jako základní hodnocení vývoje kraje vč. realizace PRÚK. Slouží též jako podklad pro případnou korekci, resp. aktualizaci dokumentu PRÚK (viz kapitola 3.6). Vhodnou metodou pro srovnání vývoje sociálně-ekonomické úrovně kraje je též porovnání hodnot vybraných ukazatelů s hodnotami za jiné kraje ČR. Je však zřejmé, že vývoj hodnot jednotlivých ukazatelů není možné považovat za přímý „pokyn“ ke změně strategie, ale spíše za jeden z podkladů pro rozhodování o případných změnách.

Tabulka 1: Příslušnost ukazatelů k jednotlivým hierarchickým úrovním

Úroveň ukazatele	Hierarchická úroveň	Perioda měření	Převažující metoda zajištění dat
Dopad	PRÚK, priority	4-6 let	vlastní průzkumy a analýzy, dostupné statistické zdroje
Výsledek	opatření	2 roky	dostupné statistické zdroje
Výstup	aktivity, projekty	1 rok	informace o realizaci projektů

Výše uvedená tabulka naznačuje základní doporučené parametry měření ukazatelů. Na nejobecnější úrovni *dopadu* je vhodné monitorovat ukazatele každých 4-6 let v rámci monitoringu PRÚK. Důvodem je jednak dlouhodobost, resp. opožděnost dopadů po realizaci jednotlivých projektů, ale také nezbytnost zajistit část dat pomocí vlastních průzkumů (viz výše). Tyto průzkumy je vhodné realizovat např. na začátku a na konci implementačního období.

Úroveň *výsledku* přísluší plnění cílů jednotlivých opatření. Výsledky je vhodné měřit každé 2 roky, a to především na základě dostupných statistických dat. Měření lze vzhledem k dostupnosti dat provádět i každoročně, je-li to možné z hlediska administrativní náročnosti.

Nejkonkrétnější úroveň *výstupu* se týká aktivit, resp. projektů, Navržená frekvence měření 1 rok vychází z předpokladu, že každý rok dojde k dokončení několika projektů, které bude mít přímý vliv na část ukazatelů výstupu.

Ukazatele přirozeně měří s určitým zpožděním vyplývajícím z doby zpracování a publikace dat. Zpoždění zpravidla dosahuje 1-2 let. Výpočty aktuálních hodnot indikátorů je vhodné provádět vždy na počátku roku. Menší část dat je k dispozici již za rok předchozí, zatímco většina dat je o další rok starší. Pouze minimum dat potřebných pro konstrukci ukazatelů je publikováno s větším zpožděním, případně postihuje delší časové období než 1 rok. Mezi ukazatele je zařazen jediný (vzdělanostní skladba obyvatel), který lze zjišťovat pouze v rámci SLDB konaného jednou za 10 let. Tento interval není z hlediska plánovacího cyklu PRÚK kompatibilní s intervalem ostatních ukazatelů, ale z důvodu jeho důležitosti a nemožnosti nahrazení jiným ukazatelem byl do sady indikátorů zařazen. Lze doporučit sledovat další vybrané ukazatele dostupné ze SLDB (např. vybavenost domovního a bytového fondu) a jejich vývoj v horizontu 2001–2011 a po skončení implementačního období PRÚK s mírným časovým odstupem i vývoj mezi roky 2011 a 2021. Ukazatel výsledků dovedností žáků základních škol (PISA) pak lze sledovat v 3letém intervalu, přičemž každé 3 roky se „obnovuje“ jiná ze 3 složek celkového indexu (matematické, přírodovědné a čtenářské dovednosti (celý ukazatel se tedy „obnoví“ vždy po 9 letech).

Přehled jednotlivých ukazatelů na úrovních výsledku a dopadu uvádějí následující tabulky. Jedná se o indikativní návrh ukazatelů mající doporučující charakter.

Tabulka 2: Návrh monitorovacích ukazatelů výsledku

Opatř.	Ukazatel	Jednotka	Zdroje
1.1	% zaměstnaných v sektorech J (finanční zprostředkování) a K (činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu, podnikatelské činnosti) podle OKEČ na celkovém počtu zaměstnaných v kraji	%	Ročenka ÚK, kap. 9 a 10
1.1	Vývoz z kraje jako % celkového vývozu ČR	%	Ročenka ÚK, kap. 5
1.2	Podíl zaměstnanců pracujících ve výzkumu a vývoji na celkové pracovní síle	%	Ročenka ÚK, kap. 19
1.2	Celkové výdaje na VaV v % HDP	%	Ročenka ÚK, kap. 19
1.3	Míra nezaměstnanosti absolventů škol	%	MPSV (www.portal.mpsv.cz)
1.3, 2.1	Podíl dlouhodobě nezaměstnaných (tedy uchazečů o zaměstnání registrovaných ÚP déle než 12 měsíců) na celkovém počtu nezaměstnaných	podíl	MPSV (www.portal.mpsv.cz)
1.4	Podíl podnikajících fyzických a právnických osob v cestovním ruchu na celkovém počtu podnikatelů	%	Ročenka ÚK, kap. 9, 10 a 16
1.4	Počet a délka pobytu návštěvníků	počet	Ročenka ÚK, kap. 16
2.1	Roční objem vyplacených sociálních dávek na území Ústeckého kraje	Kč	Ročenka ÚK, kap. 8
2.2	Vzdělanostní struktura obyvatelstva (vývoj podílu osob dle sledovaných úrovní dosaženého vzdělání, zejména podíl VŠ vzdělaných obyvatel)	%	SLDB Ročenka ÚK, kap. 9
2.2	Čtenářské, matematické a přírodovědné dovednosti absolventů základních škol (PISA), Výsledky studentů SŠ ve státních maturitách		www.pisa2012.cz
2.3	Celková kapacita (počet míst) zařízení sociálních služeb na 1 000 obyvatel kraje	počet	Ročenka ÚK, kap. 8 a 22
2.3	Celková kapacita (počet míst) zařízení zdravotnických služeb na 1 000 obyvatel kraje	počet	Ročenka ÚK, kap. 8 a 21
2.4	Počet návštěvníků zpřístupněných kulturních památek	počet	KÚ Ústeckého kraje
2.4	Počet návštěvníků kulturních akcí	počet	KÚ Ústeckého kraje
2.4	Počet regenerovaných objektů	počet	KÚ Ústeckého kraje
2.4	Tržby podpořených objektů po regeneraci/počet jejich návštěvníků (u objektů, které jsou takto využívány)	Kč/os.	KÚ Ústeckého kraje
2.5	Počet podaných oprávněných stížností na KÚ ÚK	počet	KÚ Ústeckého kraje
3.1	Míra integrace dopravní obslužnosti (Podíl výkonů veřejné dopravy zařazených do IDS)	%	KÚ Ústeckého kraje
3.2	Podíl nově zrekonstruovaných silnic II. a III. třídy na celkové délce těchto silnic	%	KÚ Ústeckého kraje
3.2	Výkon osobní železniční dopravy na lokálních tratích	oskm	KÚ Ústeckého kraje
3.3	Podíl energeticky využívaného odpadu na celkovém objemu komunálního odpadu	%	Ročenka ÚK, kap. 3 KÚ Ústeckého kraje
3.3	Podíl energie vložené do sítě ku energii využité odběrateli	%	Ročenka ÚK, kap. 14 KÚ Ústeckého kraje
3.4	Stav lesních porostů podle kategorií	% dle kat.	KÚ Ústeckého kraje
3.5	Podíl vodních toků s kvalitou vody stupně IV. a V. na celkové délce vodních toků	%	Ročenka ÚK, kap. 14 KÚ Ústeckého kraje
3.6	Podíl plochy revitalizovaných nevyužívaných nebo zanedbaných areálů brownfields a území poškozených těžbou na celkové ploše těchto areálů	%	KÚ Ústeckého kraje
4.1	Počet regenerovaných objektů a ploch	počet	KÚ Ústeckého kraje
4.1	Roční úspory na provozních nákladech u regenerovaných objektů v Kč	Kč/rok	KÚ Ústeckého kraje
4.2	Podíl rozlohy zastavěných ploch na obyvatele v kraji	%	Ročenka ÚK, kap. 2
4.3	Počet obyvatel podpořených lokalit/regenerovaných domů	počet	KÚ Ústeckého kraje
4.4	Celkové snížení intenzity tranzitní dopravy na příslušných komunikacích ve městech ÚK v počtu vozů/24 hodin	vozů/den	KÚ Ústeckého kraje, města a obce
4.4	Emise škodlivin z mobilních zdrojů ve městech ÚK v tunách	t	KÚ Ústeckého kraje, města a obce
5.1	Podíl podnikajících fyzických osob na celkovém počtu ekonomicky aktivních obyvatel	%	Ročenka ÚK, kap. 9 a 10

Opatř.	Ukazatel	Jednotka	Zdroje
5.2	Podíl obcí vybavených jednotlivými základními veřejnými službami na celkovém počtu obcí ve venkovských oblastech	%	KÚ Ústeckého kraje ÚAP Ústeckého kraje
5.2, 5.3	Alokace finančních prostředků v rámci POV	Kč/rok	KÚ Ústeckého kraje
5.3	Absolutní výše HDP zemědělství v ÚK	Kč/rok	Ročenka ÚK, kap. 5 a 11

Tabulka 3: Návrh monitorovacích ukazatelů dopadu

Ukazatel	Jednotka	Zdroje
Index konkurenceschopnosti	index	Index regionální konkurenceschopnosti krajů a regionů ČR
HDP na 1 obyvatele ve vztahu k průměru ČR (ČR = 100)	%	Ročenka ÚK, kap. 1 a 5
Míra registrované nezaměstnanosti	%	ČSÚ (www.czso.cz) - Ústecký kraj > Časové řady > 2. část - Trh práce, nezaměstnanost, organizační struktura, zemědělství
Podíl domácností s příjmy nižšími než 40 % mediánu průměrného čistého peněžního příjmu na osobu	%	Ročenka ÚK, kap. 8
Celkový přírůstek obyvatel na 1000 obyv.	‰	Ročenka ÚK, kap. 1 a 4
Spokojenost obyvatel s životem v kraji	index	Vlastní průzkum (dosud nerealizován)
Spokojenost podnikatelské sféry s působením v kraji	index	Vlastní průzkum (dosud nerealizován)

Pozn.: Perioda měření všech ukazatelů je 4 roky.

Následující tabulka je návrhem formuláře pro sledování jednotlivých ukazatelů výsledku a dopadu (obě úrovně jsou barevně odlišeny). Obsahuje vyplněné sloupce s názvy indikátorů, jejich výchozích hodnot a příslušných opatření a prázdné sloupce pro vyplňování vývoje hodnot v předem stanoveném intervalu dvou let (ukazatele výsledku), resp. čtyř let (ukazatele dopadu).

3.3 OBLASTI VHODNÉ PRO REALIZACI ÚZEMNĚ ČI TEMATICKY INTEGROVANÝCH ŘEŠENÍ

Vybrané tematické oblasti mají v rámci implementace PRÚK zvláštní pozici z toho důvodu, že jsou mezioborové a vyžadují integrované řešení pomocí různorodých investičních, neinvestičních a organizačních aktivit. Tématy vhodnými pro realizaci v rámci územně či tematicky integrovaných řešení (integrovaných projektů, integrovaných plánů apod.) jsou zejména:

- konkurenceschopnost kraje ve vazbě na výzkum, vývoj a generování inovací (zahrnuje též témata ekonomické výkonnosti a vysokého školství s vazbou na další stupně vzdělávání),
- řešení problematiky sociálně vyloučených lokalit (zahrnuje jak témata investiční revitalizace těchto lokalit, tak i práce s jejich obyvateli prostřednictvím vzdělávání a volnočasové činnosti dětí a mládeže a poskytování sociálních a poradenských služeb),
- řešení problematiky vyloučení sociálně, etnický či jinak definovaných skupin obyvatel (zahrnuje neinvestiční aktivity v oblasti vzdělávání a volnočasové činnosti dětí a mládeže a poskytování sociálních a poradenských služeb),
- revitalizace brownfieldů a jiných zanedbaných areálů (zahrnuje témata rozvoje podnikání, resp. podnikatelských areálů, občanské vybavenosti, bydlení a dalších možných způsobů využití revitalizovaných ploch, a dále téma ochrany a zlepšení kvality vody, půdy a dalších složek životního prostředí),
- rekultivace a revitalizace území postižených povrchovou těžbou (zahrnuje jak rekultivaci, tedy odstranění ekologických zátěží a uvedení plochy do přírodě blízkého stavu, tak i revitalizaci,

tedy nalezení vhodného funkčního využití rekultivovaných ploch a realizaci potřebných investičních a neinvestičních aktivit pro nové funkční využití),

- vzdělávací, sociální a zdravotnické služby (různé kombinace služeb a potřebné infrastruktury pro vybrané skupiny obyvatel, např. seniory).

Integrovaný přístup při řešení uvedených témat/problémů bude využitý také v souvislosti s využitím finančních prostředků poskytovanými kohezní politikou EU.

3.4 NETWORKING A PARTNERSTVÍ PŘI IMPLEMENTACI PRŮK

Realizace PRŮK předpokládá zapojení různorodých aktérů působících v kraji. Budování sítě vztahů a spolupráce (networking) se tak stane jedním ze základních principů implementace PRŮK. Pro zapojení jednotlivých aktérů a veřejnosti do realizace PRŮK je vhodné využít těchto komunikačních nástrojů:

- průzkumy mezi obyvateli a podnikateli vázané na výpočet některých indikátorů (viz kapitola 3.2), využitelné i pro zjištění jiných názorů a potřeb subjektů v kraji,
- dlouhodobé zveřejnění finální podoby výstupů PRŮK a informací o jeho plnění (monitoring) na webových stránkách kraje;
- poskytování informací prostřednictvím médií (tiskové konference, tiskové zprávy, publikování informací v tištěných periodikách),
- veřejná projednání k přípravě nejvýznamnějších projektových záměrů s přímým pozváním širšího okruhu zástupců odborné veřejnosti a s možností účasti kohokoli z řad širší veřejnosti,
- v případě přípravy konkrétních projektů též jednání odborných pracovních skupin (např. využití existujících komunikačních platforem a pracovních skupin k rozpracování návrhů a námětů PRŮK, vhodná ad hoc setkání v případě potřeby odborného posouzení konkrétních návrhů a námětů),
- ad hoc konkrétní spolupráce při přípravě a realizaci jednotlivých projektů.

3.5 FINANČNÍ ZDROJE

Možnosti využití jednotlivých finančních zdrojů pro realizaci PRŮK jsou uvedeny v následující tabulce a také v popisu opatření ve strategické části PRŮK. Tabulka ukazuje indikativní přehled možných zdrojů pro jednotlivá opatření, přičemž sytost barvy označuje význam a relevanci daného zdroje pro financování příslušného opatření. V případě kohezní politiky EU je v potaz bráno její pravděpodobné zaměření od roku 2014 dle současné úrovně znalostí (k 30. 10. 2012). Její finální podoba může mít vliv na změnu financovatelnosti jednotlivých opatření jejím prostřednictvím. Financování je bráno z hlediska intervencí kraje, není tedy zohledněna např. povinnost či snaha státu či obcí financovat vlastní aktivity v dané oblasti.

Tabulka 4: Možnosti financování realizace PRÚK z různých finančních zdrojů

Opatření	Finanční zdroje				
	kraj	obce	stát	SF EU	soukr.
1.1: Konkurenceschopnost regionální ekonomiky					
1.2: Význam a efektivita výzkumu a vývoje					
1.3: Efektivita regionálního trhu práce					
1.4: Udržitelný cestovní ruch					
2.1: Eliminace a prevence sociálního vyloučení					
2.2: Zefektivnění vzdělávacího systému					
2.3: Sociální a zdravotnické služby					
2.4: Kultura, sport a volný čas					
2.5: Veřejná správa					
3.1: Páteřní infrastruktura kraje					
3.2: Dostupnost jednotlivých částí kraje					
3.3: Zásobování energiemi a infrastruktura životního prostředí					
3.4: Kvalita životního prostředí					
3.5: Revitalizace devastovaných částí kraje					
4.1: Veřejná prostranství a občanská vybavenost					
4.2: Revitalizace městských brownfieldů					
4.3: Revitalizace upadajících rezidenčních lokalit					
4.4: Environmentálně šetrnější doprava ve městech					
5.1: Hospodářská aktivita na venkově					
5.2: Služby a veřejná vybavenost na venkově					
5.3: Zemědělství a péče o krajinu					

	silná relevance finančního zdroje
	střední relevance finančního zdroje
	slabá nebo žádná relevance finančního zdroje

3.6 AKTUALIZACE PRÚK

Aktualizaci PRÚK před koncem jeho „platnosti“ je vhodné provést v případě, kdy dojde k zásadním změnám v okolním prostředí (makroekonomické změny, zásadní změny v hospodářské či sociální politice státu či EU apod.) nebo k potřebě pozměnit strategické cílení PRÚK. Bude-li třeba PRÚK aktualizovat, mělo by se tak stát během období do roku 2020 max. jednou, např. v polovině jeho platnosti.

Nový PRÚK je vhodné připravit s dostatečným předstihem. Za předpokladu, že EU bude i nadále realizovat kohezní politiku a že pro území Ústeckého kraje bude možné prostřednictvím této politiky podporovat některé rozvojové aktivity v kraji, je vhodné zpracovat nový PRÚK přibližně v letech 2019–20.

3.7 VAZBA PRÚK NA DALŠÍ KRAJSKÉ KONCEPCE

Vzhledem k existenci značného množství sektorových či komplexních strategických dokumentů ÚK je třeba definovat pozici PRÚK mezi nimi. Podstatné jsou zejména dva okruhy krajských koncepcí:

- Strategie udržitelného rozvoje ÚK (SUR ÚK),
- odvětvové koncepce Ústeckého kraje.

3.7.1 VAZBA NA SUR ÚK

Ve vztahu k SUR ÚK je třeba přesně vymezit doplňkovost obou dokumentů, tedy SUR ÚK jako hlavního, abstraktnějšího koncepčního dokumentu a PRÚK jako dokumentu konkrétnějšího, zaměřeného také na implementaci jednotlivých opatření. PRÚK vychází ze SUR ÚK, respektuje její obsahové zaměření a je de facto jejím implementačním plánem. Z toho vyplývá, že PRÚK je oproti SUR ÚK:

- konkrétnější, obsahující návrh aktivit a projektů s konkrétním časovým a finančním plánem a definicí odpovědnosti subjektů, zatímco SUR ÚK se omezuje jen na výčet (dlouhodobých) strategických projektových záměrů a námětů celokrajského významu,
- realizačním manuálem, který závazně definuje postupy kontroly realizace, vazbu na rozpočty a rozpočtové výhledy kraje.

Vazbu mezi PRÚK a SUR ÚK na úrovni opatření ilustruje následující tabulka.

Tabulka 5: Obsahová provázanost PRÚK a SUR ÚK

SUR ÚK		PRÚK	
		Priorita	Opatření
PO I. Efektivní ekonomika a zaměstnanost	Posílení ekonomické základny a rozvoj podnikatelského prostředí	Konkurenceschopná a stabilizovaná ekonomika	1.1 Konkurenceschopnost subjektů regionální ekonomiky
	Rozvoj inovačního prostředí a modernizace výrobních technologií ...	Konkurenceschopná a stabilizovaná ekonomika	1.2 Význam a efektivita výzkumu a vývoje
	Zvyšování kvality dopravní infrastruktury a dopravních služeb ...	Infrastruktura a životní prostředí	3.1 Páteřní infrastruktura kraje 3.2 Dostupnost perif. částí kraje
	Snižovat nezaměstnanost	Konkurenceschopná a stabilizovaná ekonomika	1.3 Efektivita regionálního trhu práce
	Zvýšit vzdělanost, kvalifikaci a konkurenceschopnost obyvatel	Sociální kapitál a kvalita veřejných služeb	2.2 Zefektivnění vzdělávacího systému
	Rozvíjet potenciál kraje v oblasti CR	Konkurenceschopná a stabilizovaná ekonomika	1.4 Udržitelný cestovní ruch
PO II. Udržitelné využívání území	Rozhodování o územních limitech těžby	Konkurenceschopná a stabilizovaná ekonomika	1.1 Konkurenceschopnost subjektů regionální ekonomiky
	Zlepšit stav měst a obcí	Atraktivní města	2.4 Kultura, sport a volný čas 4.1 Veřejná prostranství a občanská vybavenost 4.2 Revitalizace městských brownfieldů 4.3 Revitalizace upadajících

SUR ÚK		PRÚK	
		Priorita	Opatření
			rezidenčních lokalit 4.4 Environmentálně šetrnější doprava ve městech
	Snižování dopravní náročnosti obsluhy území	Infrastruktura a životní prostředí	3.1 Páteřní infrastruktura kraje 3.2 Dostupnost perif. částí kraje
	Zlepšit ekologické funkce krajiny	Infrastruktura a životní prostředí	3.4 Kvalita životního prostředí
PO III. Zdravá a soudržná společnost	Vytváření podmínek pro zlepšení zdraví a život. stylu	Sociální kapitál a kvalita veřejných služeb	2.3 Sociální a zdravotnické služby 2.4 Kultura, sport a volný čas
	Snižovat rizikové chování a kriminalitu	Sociální kapitál a kvalita veřejných služeb	2.1 Eliminace a prevence sociálního vyloučení
	Rovné příležitosti na trhu práce	Konkurenceschopná a stabilizovaná ekonomika	1.3 Efektivita reg. trhu práce
	Zlepšení efektivity veřejné správy	Sociální kapitál a kvalita veřejných služeb	2.5 Veřejná správa
	Zlepšit image kraje	Konkurenceschopná a stabilizovaná ekonomika Sociální kapitál a kvalita veřejných služeb	1.1 Konkurenceschopnost subjektů regionální 1.4 Udržitelný cestovní ruch ekonomiky 2.4 Kultura, sport a volný čas
	Zdokonalení krizového řízení	Sociální kapitál a kvalita veřejných služeb	2.5 Veřejná správa
PO IV. Kvalita životního prostředí	Zlepšit kvalitu ovzduší	Infrastruktura a životní prostředí	3.3 Zásobování energiemi a infrastruktura ŽP 3.4 Kvalita životního prostředí
	Efektivní ochrana životního prostředí	Infrastruktura a životní prostředí	3.3 Zásobování energiemi a infrastruktura ŽP 3.4 Kvalita životního prostředí
	Motivovat soukromý sektor k odpovědnosti za stav ŽP	Infrastruktura a životní prostředí	3.4 Kvalita životního prostředí
	Rozvoj EVVO	Infrastruktura a životní prostředí	3.4 Kvalita životního prostředí

3.7.2 VAZBA NA ODVĚTVOVÉ KONCEPCE KRAJE

Odvětvovými a sektorovými koncepcemi kraje se rozumí krajské dokumenty zaměřené na rozvoj vzdělávání, vybraných ekonomických odvětví, sociálních služeb, životního prostředí, dopravy, zdravotnictví, kultury apod. Z důvodu dosud ne vždy dostatečné, resp. ne vždy explicitně definované vazby PRÚK na sektorové a odvětvové krajské koncepce a nejasného načasování zpracování jednotlivých strategických dokumentů je vhodné přijmout zásadu, že PRÚK bude v období do roku 2020 pro veškeré sektorové či odvětvové dokumenty a strategie kraje hierarchicky nadřazeným dokumentem. PRÚK tak bude nejen formálně, ale i fakticky závazným vodítkem při zpracovávání a implementaci těchto (odvětvových a sektorových) koncepčních dokumentů kraje, tzn. že tyto budou dále podrobněji rozpracovávat příslušné priority a opatření PRÚK. Odvětvové a sektorové koncepce kraje samozřejmě musí též respektovat příslušné odvětvové strategie na národní úrovni.